

โครงการสวนสาธารณะจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามพระราชดำริ (ท่าโปิงແಡັງ)

สถานที่ตั้ง

บ้านท่าโปิงແດັງ หมู่ 5 ตำบลพานบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000
ห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร

พิกัด X= 389745

พิกัด Y= 2131726

สภาพแวดล้อม

สวนรุกชาติท่าโปิงແດັງเป็นสวนดอกไม้และป่าไม้ ภายในสวนจะพบศาลาที่พักเป็นแห่งๆ และเป็นโรงเพาะชำกล้าไม้ บริเวณสวนรุกชาตินี้มีพื้นที่ทั้งหมด 11 ไร่ ป่าภายในสวนรุกชาติ จะเป็นป่าไม้พลัดใบตลอดทั้งปี ส่วนมากเป็นเส้นทางการศึกษาธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้จากป่าและสวนรุกชาติแห่งนี้ยังเป็นอ่างเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในช่วงฤดูแล้ง (ปฎิญาณ กองศรี: 13/12/2550)

ประวัติ

เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2534 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงรับสั่งแก่คณะทำงาน ตามโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ ณ พระตำหนักภูพิงราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ให้ใช้พื้นที่ บริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำปาย ที่อยู่ตรงข้ามหน่วยงานปศุสัตว์ จัดทำเป็นสวนสาธารณะ (Public park) โดยวิธีสูบน้ำจากแม่น้ำปายขึ้นไปชั่ววาย เพื่อให้เป็นสถานที่พักผ่อนของเมือง

แม่ร่องสอน และในสวนสาธารณะนี้ต้องมีการสร้างที่พักเอาไว้ด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ชุมชนได้พักผ่อน เมื่อปลูกป่านเดินพื้นที่นั้นแล้ว ต่อไปจะเป็นส่วนเดียวกับฝั่งขวา คือศูนย์ท่าโภংแดง ทั้งหมด และถ้ามีเงินก็สามารถทำสะพานข้ามแม่น้ำปาย เชื่อมกับสวนสาธารณะข้ามไปฝั่งขวาได้ (ปฏิญาณ กองศรี:13/12/2550)

บริเวณภายในสวนรุกชาติท่าโภংแดง

ในวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จพระราชดำเนิน ตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย และตรวจพื้นที่ ซึ่งจะก่อสร้าง สวนสาธารณะทรงได้พระราชทานพระราชดำรัส ดังนี้ (ปฏิญญาณ กองศรี:13/12/2550)

“ให้พิจารณาเร่งรัดการก่อสร้างฝายกันล้าน้ำปาย เพื่อจัดทำน้ำให้กับพื้นที่ศูนย์บริการ พัฒนาลุ่มน้ำปายและส่งน้ำให้แก่พื้นที่สวนสาธารณะ ที่จะก่อสร้างขึ้น ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในพื้นที่สวนสาธารณะ ให้ระบบส่งน้ำไปยังพื้นที่รอบภูเขา โดยก่อสร้าง เป็นบ่อพักน้ำไว้เป็นระยะๆระหว่างทางขึ้นเขาโดยให้ทำรอบ ๆ เขา เป็นระยะภายในสวนสาธารณะ แล้วปล่อยน้ำลงมาเพิ่มความชุ่มชื้นของพื้นที่ป่าและสำหรับพื้นที่ป่าบนภูเขาให้ปลูกต้นไม้ที่ไม่ทิ้งใบ และนำน้ำมารด ปักกีจ الساب” ทรงรับสั่งเพิ่มเติมว่า (ปฏิญญาณ กองศรี:13/12/2550)

“ถ้ามีน้ำ ป่าบริเวณนี้จะเจีย ไม่ไม่ผลัดใบ เช่นเดียวกับที่เคยอยู่เกิด และพื้นที่นี้ไม่ต้องปลูกป่าใหม่ แต่ถ้าปลูกใหม่ไม่ต้องตัด ให้ปลูกแซนในที่โล่ง ซึ่งอาจจะปลูกไม้ประ tekst หรือ ไทรสะเดา สำหรับพื้นที่โล่งมาก ๆ ก็ให้ทดลองปลูกหญ้าแฟกเพื่อป้องกันการพังทลายของดินปลูกตามลักษณะของชั้นความสูงหรือแนวระดับ และในส่วนของขอบเขตพื้นที่สวนสาธารณะนั้นให้กันขอบเขตให้ชัดเจน และสำหรับรายภูเขาที่บุกรุกพื้นที่สวนสาธารณะอยู่ ก็ให้จัดที่ดินทำกินให้เขาใหม่ บริเวณใกล้เคียง จัดทำน้ำให้ เขาว่ามีที่อยู่ดีกว่าเดิมซึ่งปัจจุบันเขาแร่นแค่น ต่อไปก็ยกให้เขา หรือต่อไปก็นอกชาวบ้านกลุ่มนี้ มาเป็นคนงานของสวนสาธารณะ” (ปฏิญญาณ กองศรี:13/12/2550)

ในโอกาสเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงปลูกต้นหว้า ไว้เป็นที่ระลึกทางด้านหน้าเชิงเขาของสวนสาธารณะ ขณะนี้ ต้นหว้าต้นนี้เจริญเติบโตดี คงามยิ่งนัก สวนสาธารณะ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้พัฒนาปรับปรุงมาโดยตลอด ในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2539 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดสวนสาธารณะจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ อาคารชมวิว ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนสืบมา สำนักงานป่าไม้จังหวัดแม่ฮ่องสอน กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่เข้ามารับผิดชอบดูแล พัฒนาสวนสาธารณะจังหวัดแม่ฮ่องสอนตลอดมา จุดที่น่าสนใจ สวนสาธารณะจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามพระราชดำริ (ปฏิญญาณ กองศรี:13/12/2550)

ลักษณะภายในบริเวณสวนรุกขชาติท่าปีงแดง

1. ศalaanิทรรศการเฉลิมพระเกียติ เป็นอาคารแฉดงประวัติ ความเป็นมาของสวนสาธารณะและเรื่องราว แนวคิดและทฤษฎีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในด้านป่าไม้ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนโครงการตามพระราชดำริ ที่ได้ทรงพระราชนิพัทธ์ให้กับประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เป็นเส้นทางเดินเลียบไปตามลำห้วยและเนินเขา ผ่านสถานีให้ความรู้ จำนวน 5 สถานี ระยะทางยาว 1,200 เมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 45 – 60 นาที
3. เส้นทางเดิน วิ่ง เพื่อสุขภาพและชุมพรรมไม้ เส้นทางเดิน วิ่งเพื่อสุขภาพสำหรับผู้รักธรรมชาติเส้นทางเรียบง่าย ไม่สูงชันรื่นรมย์ ด้วยไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ยืนต้น สามารถศึกษาพันธุ์ไม้เรียนรู้เรื่องราวของป่าไม้ ต้นไม้ด้วยตนเอง จากป้ายสื่อความหมายตลอดเส้นทาง

4. พื้นที่สำคัญ ศึกษาเรียนรู้แนวคิดและทฤษฎีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในด้านป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย (1) การปลูกป่า 3 อย่าง ได้แก่ ประโยชน์ 4 อย่าง (2)ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก (3)ป่าเปียก (4)ป่าเขาน้ำ (5)ฝายชะลอกความชุ่มชื้น

5. ланกิกรรม สำหรับผู้เข้าเที่ยวชมสวนสาธารณะ ได้ใช้เป็นланกิกรรม และนันทนาการร่วมกัน

6. จุดชมวิวแม่น้ำปาย เป็นสถานที่ชมทิวทัศน์อันสวยงามแม่น้ำได้จากเนินเขาสูง
เห็นความสวยงามของแม่น้ำปายได้เป็นระยะทางไกลสุดสายตา

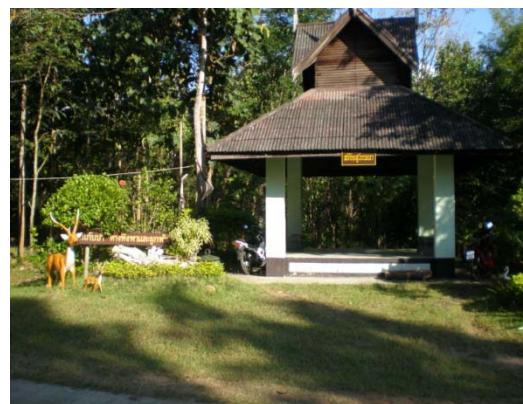
7. แปลงรูปรวมพันธุ์ไม้ไผ่และไม้ยืนต้นดอกมีกลิ่นหอม เป็นแปลงรูปรวมพันธุ์ไม้ไผ่นานาชนิด และไม้ยืนต้นดอกมีกลิ่นหอม ในท้องถิ่นมากมาย

8. สถานีเพาะชำกล้าไม้ เป็นเรือนเพาะกล้าไม้คอก ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม่ประดับ ไม่มีค่าหางากสำหรับแจกจ่ายประชาชนและผู้สนใจทั่วไปนำไปปลูก

9. อ่างเก็บน้ำ ประกอบด้วย ศาลาที่พัก ริมน้ำปลายเนิน สำหรับพักผ่อนริมน้ำ ความร่มรื่นๆ ของป่าไม้สาหร่ายที่เจริญงอกงาม

ศูนย์สาธารณสุขแห่งนี้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติมีพัฒนาการเป็นแห่งๆ เรื่องราวและสวนดอกไม้ต่างๆ ส่วนมากสวนสาธารณะแห่งนี้จะมีนักท่องเที่ยวมาการเดินท่องนันและมาออกกำลังกายเป็นประจำ บริเวณสวนสาธารณะแห่งนี้ส่วน มีพื้นที่ 1,235 ไร่ 2 งาน 81 ตารางวา (ปีกฤษณ์ กองศรี:13/12/2550)

บรรยากาศภายในสวน

บรรยายกาศภายในสวน

บรรยายกาศภายในสวน

สวนสัตว์ป่าปางหมู

สถานที่ตั้ง

สวนสัตว์ป่าปางหมู หมู่ 1 ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

ห่างจากตัวเมืองประมาณ 5 กิโลเมตร

พิกัด X = 390563

พิกัด Y = 2132754

ลักษณะของสถานที่

โครงการพระตำหนักปางตอง 2 เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ป่าปางตองอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เมื่อเดินเข้าไปข้างในจะเห็นสภาพเป็นป่าไม้และภูเขา บริเวณภูเขาจะเป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์ป่าในกรง ซึ่งมีสัตว์จำานวนมากหลายพื้นที่ ได้เดินทางเที่ยวชมและเข้าไปสัมผัสนับบรรยายภายในสวนสัตว์ และยังได้ศึกษาการเลี้ยงสัตว์ป่าโดยถิ่นกำเนิดจากธรรมชาติ สภาพทั่วไปจะเป็นป่าไม้และภูเขาจะมีแม่น้ำปาย ไหลผ่านบรรยายกาศทั่วไป อาคารเย็นสบายตลอดทั้งปี สถานที่แห่งนี้ขึ้นตรงกับศูนย์พัฒนาปางตองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานใหญ่อยู่ที่พระตำหนักปางตองและสัตว์ที่เลี้ยงบางส่วนนำลงมาจากพระตำหนักปางตองเพื่อนำมาเลี้ยงรวมกัน (ปริญญา จิระนิตร : 07/12/2550)

หมี

ไก่ฟ้า

นกยูง

นกเงือก

นกกระজอกเทศ

ช่านี

ช่านี

ลิง

กวาง

วัว

หมูป่า

สวนรุกชาติห้วยโป่งแย'

สถานที่ตั้ง

หลังการเคหะแม่ส่องสอน อำเภอเมือง จังหวัดแม่ส่องสอน 58000

พิกัด X= 391923

พิกัด Y= 2133227

สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปเป็นป่าไม้สักที่อุดมสมบูรณ์และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ร่มรื่นมาก สภาพโดยทั่วไปบริเวณสวนรุกชาติห้วยโป่งแย'เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ร่มรื่นมาก มีป่าเลี้ยงปลาและกระท่อมพักผ่อน สำนักงานอีกหนึ่งหลังห้องน้ำสุขาสองหลัง และมีทางเดินเป็นซีเมนต์เข้าไป ด้านในจะปักกลุ่มด้วยต้นไม้สักใหญ่เป็นส่วนมาก ซึ่งมีผู้คนมาพักผ่อนหย่อนใจอยู่เป็นประจำส่วนมากจะมาในวันเสาร์และอาทิตย์ (นิพนธ์ พิทักษ์:07/12/2550)

ประวัติ

สวนรุกชาติแห่งนี้ สมัยก่อนจะเป็นป่าละเมาะและเป็นจำพวกไม้ยืนต้น เช่น ไม้สัก ไม้ติง ไม้แดง มีโครงการจากอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ให้สร้างสถานที่แห่งนี้เป็นสวนรุกชาติห้วยโป่งแย'ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยมีนโยบายเกี่ยวกับการรักษาต้นน้ำลำธารเนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายลงมาก จึงมีการอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแหล่งดียน้ำลำธารและยังเป็นสถานที่ร่มรื่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ยังเปิดให้คนเข้ามาศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติและพันธุ์พืชจากป่าแห่งนี้อยู่เสมอ ปัจจุบันได้

มีการพัฒนามาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีก แห่งหนึ่งของจังหวัดแม่ฮ่องสอน สวนรุกชาติแห่งนี้เดิมเรียกว่า “ห้วยปู่แย่” เนื่องจากพ่อเลี้ยงเลาลี่น (บุนอาทร ศึกษาการ) ได้เป็นแก่นนำในการขุดพื้นที่ทำนา ซึ่งพ่อเลี้ยงเลาลี่นเป็นคนจีนหรือแย่ จึงเรียกกันว่าห้วยปู่แย่ (นิพนธ์ พิทักษ์: 07/12/2550)

บรรยากาศภายในสวน

สวนสาธารณะข้างโขเพิก(ข้าวເຜືອກ)

สถานที่ตั้ง

ถนนขุนลุมประพาส ตำบลลงคำ อําเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000 (ตรงข้าม โรงแรมรุคส์ หอລິເດຍ)

พิกัด X =391602

พิกัด Y =2133226

ประวัติ

ในอดีตเป็นสะพานไม้มีหลังคามุงด้วยสังกะสีนำมาจากประเทศญี่ปุ่นที่มีความหนาเป็นพิเศษ สะพานนี้เป็นเส้นทางเดินทางจากแม่น้ำองสองน้ำไปสู่ ตำบลผาบ่อง อําเภอขุนยวม อําเภอ แม่สะเรียง และจังหวัดเชียงใหม่ เหตุที่เรียกว่า “โขเพิก” คือ คนไทยเรียก สะพานว่า “โข” เรียกสังกะสีว่า “เหล็กเพิก” จึงเรียกว่า โขเพิก หรือ โขเจ้าฟ้า เพราะเจ้าฟ้าเป็นคนออกแบบใน การสร้างสะพาน ส่วนภาษาไทยจะเรียกว่า “ข้าวເຜືອກ” สะพานแห่งนี้ใช้เป็นที่พักระหว่างทางของผู้คนจะเดินทางเข้ามาเมืองแม่อ่องสองน้ำ (สูรศักดิ์ ป้อมทองคำ: 08/10/2550)

บรรยายภาพของสวน

ข่าวเจ้าฟ้า

สถานที่ตั้ง

อยู่ทางด้านทิศใต้ของสำนักงานที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ถนนบุนลุมประพาส

ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

พิกัดX= 391477

พิกัดY=2133004

ลักษณะทั่วไป

ขัวเป็นสะพานไม้ มีความยาวประมาณ 10 เมตร เป็นสะพานข้ามร่องน้ำที่ไหลมาจากห้วยไปปงแข็งไหลลงสู่น้ำข้าวของชาวนาและไหลเข้าร่องน้ำแม่ฮ่องสอน (บัญเลิศ วิรัตนารณ์:24/1/2551)

หนองจອนคำ

สถานที่ตั้ง สวนสาธารณะหนองจອนคำ ตำบลหนองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

พิกัด X = 391871

พิกัด Y = 2134041

หนองจອนคำในอดีต

ศาลาจำศีล咯朗นำ

หนองจອนคำ

หนองจອนคำในปัจจุบัน

น้ำพุ咯朗หนอง

หนองจອนคำ

ต้นโพธิ์ข้างหนองน้ำ

สวนสาธารณะหนองจอกคำ

ประวัติหนองจอกคำ

เป็นชื่อหนองน้ำใหญ่ใจกลางเมืองแม่ส่องสองสอน เรียกชื่อตามสถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้เคียงคือ วัดหนองคำ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ตามเขตเมือง จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของเมืองแม่ส่องสองสอน คุ้มขันคุ้มเมืองของจังหวัดแม่ส่องสองสอน มาช้านาน (ประเสริฐ ประดิษฐ์ : 20/09/2550)

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ที่ได้รับการบอกเล่ามาจากบรรพบุรุษอีกทอดหนึ่ง ได้เล่าว่า หนองจอกคำไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หากแต่เกิดขึ้นโดยน้ำมือของมนุษย์โดยไม่ตั้งใจ เนื่องจาก สมัยก่อนซึ่งเป็นยุคสร้างบ้านแปงเมือง ได้มีการบุดินบริเวณหนองจอกคำไปปืนอิฐเพื่อสร้าง กองมูสีสู่ หรือเจดีย์สีองค์ในบริเวณทางรอยนต์ขึ้นสู่วัดพระธาตุดอยกองมู ปัจจุบันเหลือเพียงร่องรอยบางส่วน เท่านั้น และสร้างทางเดินขึ้นดอยจากวัดพระนอนจนถึงยอดต่อหมู่ หรือบริเวณพระยืนกลางดอยกองมู ในปัจจุบัน ยอดต่อหมู่เป็นภาษาพม่า เพียงมาจากการคำว่า เหย้าต่อหมู่ เหย้ายแปลว่า ถึง ต่อหมู่แปลว่า พระพุทธรูป รวมความแล้วจึงแปลว่า ถึงพระพุทธรูป ซึ่งต้องใช้อิฐเป็นจำนวนมาก โดยสร้างเตาเผา บนบริเวณด้านข้างของอาคารพระปริยัติธรรมในปัจจุบัน จนมีหม้อ ความนำเอาเรื่องราวเหล่านี้ไปแต่ง เป็นเพลง ได้ทำนองล่องคงเป็นเพลงเกี่ยวสา ปรากฏอยู่ท่อนหนึ่งว่า “ก้าแปงสักซัดก้อย เจ้มเมื่อไฟลาม ห้าโคนหลอย ปา ยอดต่อหมู่ เย้าเน..” แปลว่า “รักเธออย่างสุดซึ้ง ตั้งแต่ไฟลามไหม้ดอยและหน้าผา จนถึงยอดต่อหมู่ เลยนะ” เพลงนี้สามารถบอก/conรุ่นหลังได้ว่าการสร้างกองมูสีสู่และยอดต่อหมู่นั้น

เกิดขึ้นนานานแล้ว เช่นเดียวกับการบุคคลินปืนอิฐที่หนองของคำเพื่อสร้าง ศาสนสถานดังกล่าว ในที่สุด บริเวณที่บุคคลิน ไปปืนอิฐก็กลายเป็นหลุมใหญ่ ประกอบกับเป็นพื้นที่ต่ออยู่แล้ว น้ำจากทุกทิศทั้ง น้ำฝน น้ำใช้ น้ำจากบ่อน้ำที่รายรอบหนองน้ำ และน้ำแม่ร่องสอนบางส่วนก็ไหลลงมาร่วมกัน โดยเฉพาะด้านทิศเหนือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ถุงแกน” ซึ่งเป็นที่สูงมีบ่อน้ำที่เป็นตาน้ำจำนวนมาก เมื่อล้น จากหนองของคำ ก็ไหลลงไปทางใต้ผ่านหนองน้ำเรือนจำเก่าไปสู่ ตำบลพัดดี พากพัดดีในสมัยนั้นก็ได้ทำครก น้ำตกโนโอลยีชาวบ้านสำหรับตำข้าวเพื่อเอาไว้กินและเลี้ยงคนคุก ชาวบ้านเรียกว่า “ครกน้ำพัดดี” ปัจจุบันคือบริเวณอาคารที่ทำการปักหมุดของคำ (ประเสริฐ ประดิษฐ์ : 20/09/2550)

บริเวณด้านทิศใต้ซึ่งเป็นด้านหน้าของหนองของคำ คือด้านที่ติดกับวัดของคำมีการสร้างเบ่งผิ หรือศาลาสำหรับเช่นไห้ผีเจ้าที่ ที่คูเดอนหนองน้ำ เรียกว่า “เจ่นนายขาวแพนปັດ” ตามความเชื่อของชาวໄຕ ที่มักให้ความสำคัญกับแหล่งน้ำ ป่า ที่ทำกิน หรือแม่แต่เครื่องมือทำกิน สัตว์เลี้ยงไว้ใช้งาน ตามจารีต ดังกล่าวพอถึงวันพระ โดยเฉพาะวันเดือนเพ็ญหรือวันเดือนดับชาวบ้านมักจะนำ ก้อกصومต่อ หรือสะ ตง ไปเช่นไห้ด้วยความเคารพ ยำเกรง การที่เชื่อว่ามีผีหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่ด้วยกัน ทำให้ ชาวบ้านไม่กล้าจับสัตว์น้ำในหนองไปรับประทาน เพราะเชื่อว่าหากฝาฟัน อาจจะมีอันเป็นไป ปัจจุบัน ความเชื่อนี้ได้ลดน้อยลง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่ไม่ค่อยเชื่อถือเท่าไรนัก บางส่วนยังคงไปรับประทาน หรือจับไปขาย (ประเสริฐ ประดิษฐ์ : 20/09/2550)

ต่อมา มีการสร้างศาลาในหนองน้ำด้านทิศใต้ขึ้นสามหลัง หลังแรกเป็นศาลาของวัดของกลาง หลังที่สองเป็นศาลาของนายของจ่าเป็นผู้สร้างถาวร และหลังที่สามเป็นศาลาของวัดของคำ ศาลาหล่านี้ เป็นศาลาจำวัดสำหรับพ่อศิลามแม่ศิล ส่องหลังแรกถูกรื้อไป เพราะเหตุใดไม่มีใครทราบ แต่หลังสุดท้ายถูก รื้อทิ้ง เพราะกล้ายเป็นศาลาร้างเนื่องจากมีผู้นำศพคนที่ถูกยิงตายมาไว้บนศาลา พ่อศิลแม่ศิลกลับไม่กล้า พักนอนจำวัดก็เลยร้างไป ในสมัยนั้นหนองของคำจะเต็มไปด้วยดอกบัวหลวง ออกดอกสีชมพูสะพรั่ง เต็มไปหมด เด็กๆชอบว่ายน้ำลุยโคลนเข้าไปเก็บดอกบัวให้พ่อแม่นำไปขายวัด บางคนก็จะเก็บหัวบัว เพื่อนำไปทำขนมหวาน (ประเสริฐ ประดิษฐ์ : 20/09/2550)

ในอดีต มีการจัดงานในบริเวณหนองของคำ เรียกว่า “ปอยເອື້ອ” ตรงกับเดือน�້າ หรือวันປີໃໝ່
ເມື່ອງຂອງທຸກປີເລື່ອງດົນຕົວພໍມາຈະດັ່ງຮຽນໄປໜຸ້ມ ມີການແຂ່ງເວຼິກັນອ່າງສຸກສານ ເປັນເວຼິພາຍລຳນາຄ
ກລາງທີ່ນຳມາຈາກຊຸມຊານແບບລຸ່ມນໍາຕ່າງໆ ເຊັ່ນລຸ່ມນໍາປາຍ ລຸ່ມນໍາແມ່ສະຈາ ລຸ່ມນໍາແມ່ສະນາດ ໂດຍການບຣາຫຸກ
ເກວິຍນາມາທຳການແຂ່ງຂັນກັນໂດຍເຂົພາະ ສມັຍນັ້ນໃນເດືອນ�້ານໍາໃນຫຼອງຈະນາກ ເນື່ອງຈາກມີນໍາແມ່ສ່ອງສອນ
ໄໝລຸ່ມສຸ່ຫຼອງຂອງຂອງคำ ແຕ່ຫາກເປັນຄຸງທຳນາຫຼືອຄຸງຟັນນໍ້າຈະນ້ອຍ ເພຣະເຫດວ່ານໍາແມ່ສ່ອງສອນຈະຖຸກຜັນ
ໄປທຳການເກຍຕຽນແຫບແໜ້ງຂອດນັ້ນເອງເຄຍມີຫາວັນທີ່ອາສີຍອຸ່້ທ້າຍຫຼອງໄປປອນໍາຈາກຜູ້ກຳກັນການ
ຕໍ່າວຈຸກຮັຈງຫວັດ ໂດຍຂອໃຫ້ຜັນນໍ້າລົງຫຼອງເພື່ອໃຫ້ຄຣວເວືອນທີ່ອູ່ທ້າຍຫຼອງໄດ້ໃຊ້ນໍາເພື່ອປະໂຍບນີ້ໃນ
ການເກຍຕຽນ (ປະເສຣີ ປະດີມື້ : 20/09/2550)

ປັຈຸບັນຫຼອງຂອງຂອງคำຖຸກປັບປຸງໂດຍການທຳພັນກັນນໍ້າຮອບຫຼອງນໍ້າທີ່ຫລຸ່ມເລື່ອງຈຶ່ງເກີດຈາກການ
ຈັດການນໍ້າຂອງສໍານັກງານເທິນາລາມເມື່ອງແມ່ສ່ອງສອນ ໂດຍມີນໍາແມ່ສ່ອງສອນເປັນສາຍຫລັກຈີ່ຈະທຳການຜັນນໍ້າ
ລົງມາເປັນຮະຍະຮວມທີ່ນໍ້າເສີມນໍ້າໜັບແລະນໍ້າຝັນທີ່ເກີດເອງຕາມຮຽນຈາຕີສ່ວນນໍ້າທີ່ຈະຈາກຊຸມຊານຈະໄໝລຸ່ມສຸ່
ຮ່ອງນໍ້າທີ່ທຳໄວ້ຮອບາຫຼອງຂອງຂອງคำໄມ່ໄດ້ໄໝລຸ່ມສຸ່ຫຼອງນໍ້າແຕ່ຍ່າງໄດ້ ແຕ່ກໍອາຈມີນໍ້າເສີຍເສີມຜ່ານລຸ່ມສຸ່
ຫຼອງນໍ້າ ຕາມວິທີການສຶກຍາຂອງກຽມຊລປະຖານໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ເສັນອແນະວ່າ ຄວາມມີການຊຸດລອກເອາໂຄລນຕມ
ຈາກຫຼອງນໍ້າອອກໄປ ນໍ້າຈຶ່ງຈະສະອາດໄມ່ເນັ່ນເສີຍ (ປະເສຣີ ປະດີມື້ : 20/09/2550)

ປັ້ງປຸງແລະອຸປະສົງຄົມທີ່ສຳຄັນ

ປັ້ງປຸງທີ່ສຳຄັນທີ່ພົບເຫັນປ່ອຍຄົງກີ່ຍວກັນຫຼອງຂອງຂອງຕົກ ຄື່ອປັ້ງປຸງເກີ່ຍວກັນເຮື່ອງຂອງການຮັກຍາ
ຄວາມສະເວັດ ເນື່ອງຈາກຫຼອງຂອງຂອງຕົກເປັນສານທີ່ຫົນນີ້ທີ່ນັກທ່ອງທີ່ຍວກັນເຫັນວ່າມີການສຳຄັນແລະເຫັນມາທີ່ຍວກັນ
ເປັນຈຳນວນນັ້ນ ເລີຍທຳໄຫ້ທາງເທິນາລາມເມື່ອງແມ່ສ່ອງສອນໄມ່ສາມາດແກ້ໄຂປັ້ງປຸງທີ່ໄດ້ຍ່າງທົ່ວລິ້ງ ລົງແນ້ວ່າ
ທາງເທິນາລາມເມື່ອງແມ່ສ່ອງສອນຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຫອບໃນເຮື່ອງຕ່າງໆຂອງຫຼອງຂອງຂອງຕົກຕາມ ແລະອີກປັ້ງປຸງ
ຫົນນີ້ກີ່ຄື່ອງເຮື່ອງນໍ້າແນ່ງເນື່ອງຈາກເມື່ອນັກທ່ອງທີ່ຍວກັນຈຳນວນນັ້ນ ແລະປະກອບກັນຈຳນວນປລາທີ່ມີການຍາຍ
ພັນນີ້ນັ້ນເລີຍທຳໄຫ້ການໃຫ້ອາຫານປລາມີຈຳນວນນັ້ນໄປດ້ວຍເລີຍທຳໃຫ້ນໍ້າໃນຫຼອງຂອງຂອງຕົກເກີດການນໍາເສີຍ

ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านแม้ว่าปัจจุบันทางเทศบาลจะทำการบำบัดน้ำเสียไปแล้วแต่ก็แก้ไขได้แค่เพียงบางส่วนเท่านั้น (อาจ เชาวน์เลขा : 20/09/2550)

ประโยชน์ที่ชาวแม่อ่องสอนและนักท่องเที่ยวได้รับคือ(อาจ เชาวน์เลขा :20/09/2550)

1. เป็นสถานที่ประกอบประเพณีที่สำคัญของชาวแม่อ่องสอน
2. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวแม่อ่องสอนและนักท่องเที่ยว
3. เป็นสถานที่ออกกำลังกายของชาวแม่อ่องสอน
4. เป็นสถานที่ประกอบอาชีพค้าขายของชาวบ้าน(ถนนคนเดิน)ในบางฤดูกาลเท่านั้น

การพัฒนาหนองจອงคำในอีก 5 ปีข้างหน้า

การพัฒนาหนองจອงคำไม่ใช่เรื่องยากนักเพียงแต่ต้องอาศัยความร่วมมือของชาวจังหวัดแม่อ่องสอนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลเรื่องความสะอาด เรื่องปลา หรือแม้แต่ดอกไม้ใบหญ้าต่าง ในบริเวณหนองจອงคำให้คงความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์คู่บ้านคู่เมืองแม่อ่องสอน ส่วนทางเทศบาลเมื่องแม่อ่องสอนควรมีการบำบัดน้ำเสียแก่นอนของหนองจອงคำในทุกๆปีเพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับชาวชุมชนใกล้เคียงกับหนองจອงคำ ถึงจะทำให้นอนของคำจะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างความสุขและความประทับใจแก่ชาวแม่อ่องสอนและนักท่องเที่ยว โดยแท้จริง (พระครูอนุสรณ์ชัยสิทธิ์: 20/09/2550)

ตลาดสดเทศบาลเมืองแม่ร่องสอน

สถานที่ตั้ง

ถนนสิงหนาทบารุง ตำบลล่องคำ อําเภอเมือง จังหวัดแม่ร่องสอน 58000

พิกัด X = 391772

พิกัด Y = 2134378

ตลาดสายหยุด

ถนนด้านทิศเหนือของตลาด

ประวัติความเป็นมา

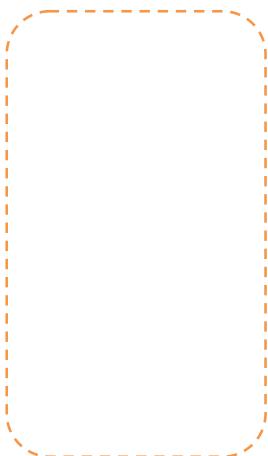
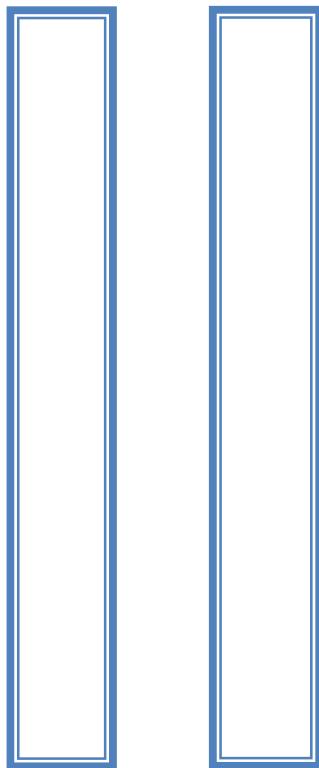
ในสมัยก่อนตลาดสดแห่งนี้เป็นของเอกชน เจ้าของคือมิชุนศรีโภสัย วิสุทธิ์ ชื่อ
มิชุนศรีโภสัย วิสุทธิ์ มีอาชีพหลักคือการต้มเหล้าขาย ต่อมาเมื่อประมาณ 50 ปีก่อน สำนักงาน
เทศบาลเมืองแม่ร่องสอนได้ซื้อที่บริเวณนี้มาทำเป็นตลาดสดของเทศบาล (สามารถ หิมะนันท์ :
15/09/2550)

ตลาดสายหยุดสมัยก่อน

เมื่อ พ.ศ. 2504 ที่ก่อตั้งตลาดสดแห่งนี้มีสภาพเป็นแค่ เพียงหมาแหงน หลังความมุ่งด้วยสังกะสี และมีเพียงศาลาหลังใหญ่เป็นโรงโล่งกว้าง ต่อมาก็มีการปรับปรุงให้มีฝ่ากัน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองแม่ร่องสอน บริเวณรอบๆตลาดจะเป็นบ้านไม้ปูดกต้าชั้นเดียว มุ่งหลังคาด้วยใบตอง ด้านทิศตะวันตกของตลาด (ติดกับวัดหัวเวียงปัจจุบัน) เป็นลานสนามหญ้าโล่งกว้าง และด้านทิศใต้ของตลาดก็เป็นลานหญ้ากว้างเช่นกัน มีแพลงลอยขายของยกพื้นที่นั้น อยู่ทางด้านทิศตะวันตกอยู่เป็นแพลงลอย 2 แผง มักขายประภาก ฟิชผัก และผลไม้ ส่วนทางเข้าตลาดเดิมมีอยู่ทางเดียว คือ เข้าข้างธนาคารกรุงไทยปัจจุบัน ตอนนั้นยังไม่มีธนาคาร จึงสามารถเดินเข้าตลาด ทางวัดหัวเวียงได้ ส่วนถนนเส้นข้างสนามบินยังไม่มี แต่มีสภาพเป็นป่า เดิมตลาดจะเปิดประมาณ ตี 4 และเลิกประมาณ 8 โมงเช้า จึงได้ชื่อว่า “ตลาดสายหยุด” เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2521 มีเหตุการณ์ไฟไหม้ขึ้น ดันเพลิงมาจากบ้านไม้สองชั้น ไฟได้ลุกมาจากชั้นล่าง ซึ่งมีกล่องไม้ขีดไฟบนคาดใหญ่ร่วงไว้ชั้นล่างอยู่หลายกล่อง จึงเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ทำให้เพลิงลามมาถึงบ้านลุงสมเกียรติ ปะวันละ ทำให้ลูกชายอายุ 9 ขวบ ที่นอนอยู่ในบ้านถูกไฟครอกเสียชีวิต สาเหตุคาดว่าเกิดจากไฟฟ้าลัดวงจร (สมเกียรติ ปะวันละ: 17/09/2550; สามารถ หิมะนันท์: 15/09/2550)

ผังจำลองตลาดในอดีต

สัญลักษณ์แทนสถานที่ 1. แผงลอยขายของ = 2. ตลาดค้าด = 3. บ้าน =

(จากการสัมภาษณ์นาย สมเกียรติ ประวันละ เมื่อวันที่ 17/09/50)

ตอนหลังเมื่อเทศบาลได้ซื้อติดจากเอกชนแล้วจึงทำการขยายและปรับปรุงตลาดใหม่ โดยเทศบาลได้กู้เงินมาสร้างตลาดใหม่ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2529 ใช้งบประมาณในการสร้าง 2 ล้านบาท ดำเนินการสร้าง เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2529 โดยมี นายวีระวัฒน์ เทิดธรรมไพบูล เป็นผู้รับเหมา ก่อสร้าง ใช้เวลาในการสร้างตั้งแต่ พ.ศ. 2529 – 2530 และในปี 2531 เริ่มมีการทำสัญญาให้เช่ารายวัน วันละ 6 บาท และปัจจุบันเปลี่ยนมาให้เช่า แบ่งตามอาคาร คือ

- อาคาร 1 บริเวณด้านทิศตะวันตก เช่ารายเดือนห้องละ 1,300 บาท/เดือน
- อาคาร 2 บริเวณร้านค้าน้ำทิศใต้ เช่ารายเดือนห้องละ 1,200 บาท/เดือน
- อาคาร 3 บริเวณร้านค้าน้ำทิศตะวันออก เช่ารายเดือนห้องละ 2,000 บาท/เดือน
- อาคาร 4 บริเวณโรงจำนำ ปัจจุบันเป็นของรัฐบาล
- อาคาร 5 บริเวณตรงกลางด้านบนยังไม่มีคนเช่า
- บริเวณกลางตลาด(ตรงอาหารสด) เช่ารายเดือนห้องละ 500 บาท/เดือน
- บริเวณกลางตลาด(ร้านของชำ) เช่ารายเดือนห้องละ 300 บาท/เดือน

(กองคลัง เทศบาลเมืองแม่ส่อง สอน: 19/09/2550)

ชาวบ้านนำผักมาขาย

ชาวบ้านนำผักมาขาย

ร้านโจ๊กเสวย

โจ๊กทานเป็นอาหารเช้า

ปัจจุบันตลาดสด ตึ้งอยู่ไก่ลัดหัวเวียง บนถนนสิงหนาทบารุง ตอนเช้าตรุ่นเมื่อเข้าไปในตลาด จะเปรียบเหมือนได้สัมผัสกับชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งพ่อค้าแม่ค้าจะนำสินค้ามาขายในตลาดเมืองแม่ส่องสอน รวมทั้งอาหารไทย ขนมไทย เครื่องแต่งกายชุดไทย และของฝากจากเมืองแม่ส่องสอน ปัจจุบันตลาดจะเริ่มขึ้นตั้งแต่รุ่งสางไปจนถึงเย็นของทุกวัน นักท่องเที่ยว สามารถชมวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวแม่ส่องสอนได้ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายตามแบบไทยใหญ่หรือชาว夷ที่มาซื้อสินค้า อาหารพื้นเมืองรวมทั้งพืชผัก ผลไม้ท้องถิ่นสด ๆ (เวลาที่เหมาะสมสำหรับการชมตลาดเช้า ควรเริ่มตั้งแต่เช้ามืดถึงประมาณ 09.00 น.) ในบริเวณหน้าตลาดประชาชนและนักท่องเที่ยวจะนิยมทำบุญตักบาตรพะဆัง และรับประทานอาหารเช้าตามร้านในตลาด (ลื้นค้นจาก www.mmhs.go.th/56k/travel09.html - 36k)

ร้านป้าท่องโกกส่วย

น้ำเต้าสู้

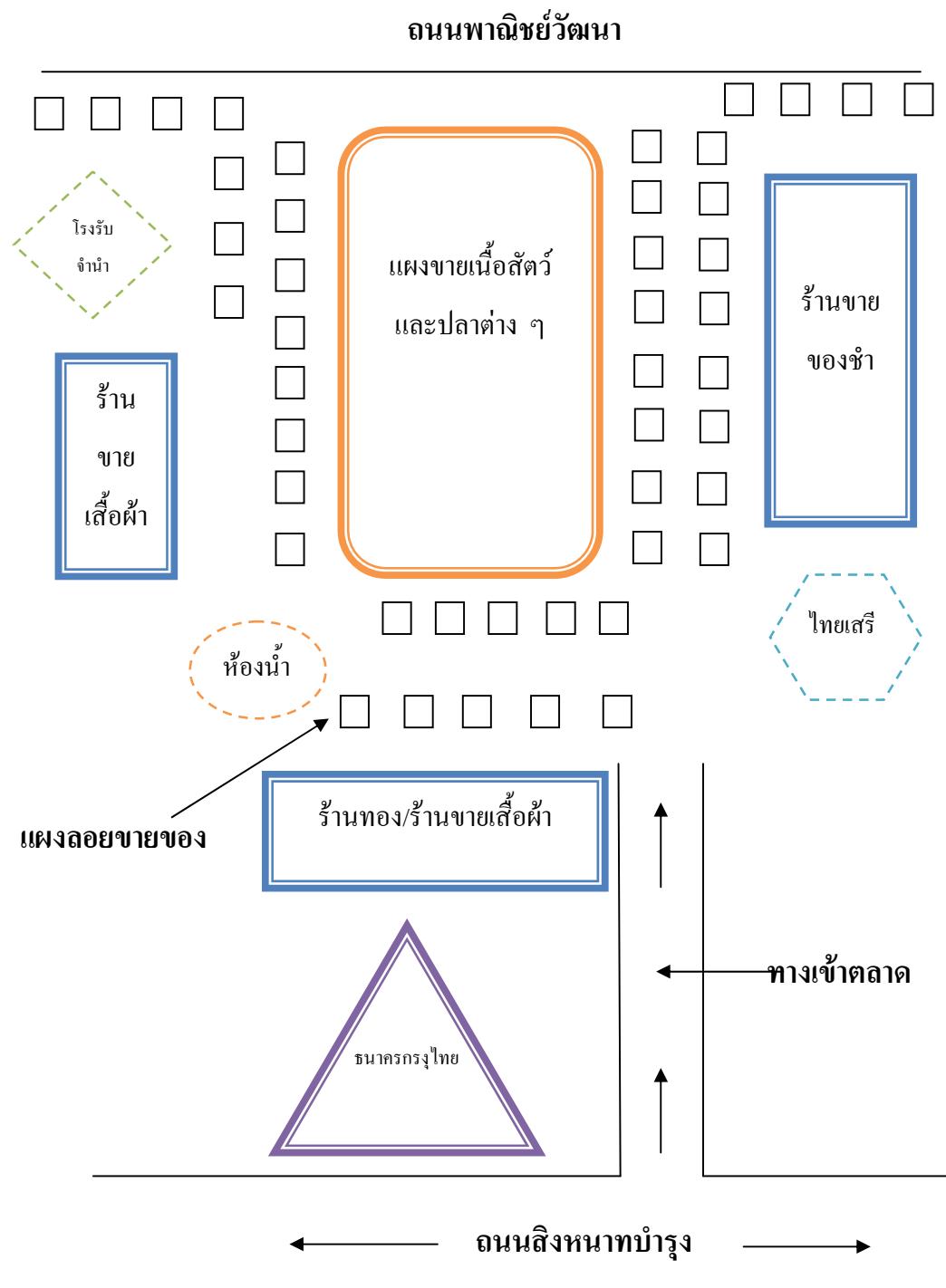

ป้าท่องโกก*

ร้านขายขنمเส็น

ผังตลาดสดปัจจุบัน

ร้านของฝาก

ข้าวซอยตัด

ถั่วน้ำแห้ง

น้ำพริกผง

ร้านขายดอกไม้

ร้านขายผลไม้

ร้านขายขนมหวาน

ร้านขายเสื้อผ้าไทย

ร้านขายของชำ

ร้านขายรองเท้า

ร้านขายข้าว

ร้านขายอาหารสด

ຜັກຄູດ

ຕ້ວແມງຈີ (ຕ້ວແບກ)

ສຳນົງ

ຜັກຂຶ້ນຸ່ງ (ຜັກຊືລາວ)

ຕ້ວຕ່ອ

ປ້າແຍ່ນ (ປລາໄຫລ)

ปลาแม่น้ำ (ปลาแม่น้ำ)

เนื้อแต่ (เนื้อตะกวด)

ดอกสะเป๊ะ (ใบหว้า)

ดอกตางจืด

ดอกกล้วยไม้

หมอกอ่าว (ดอกกระเจียว)

ดอกจิ้นมาก

มากต้มจื๊อก

ผักจะขายเป็นกองๆ

ทอดบ่างปอง

ยайнนำผักมาขายที่ตลาด

ក្អោដូន (តោខ្លួន)

ការបែកក្អោដូន

ก้าดແແງຮວມຮສ

สถานที่ตั้ง

ตີ່ອຍ໌ ຄົນພາມື້ຍໍວັດນາ ຕຳບລຈອງຄໍາ ຄຳເກອນເມືອງ ຈັງຫວັດແນ່ວ່ອງສອນ 58000

ພິກັດ X = 391952

ພິກັດ Y = 2134396

ເຢືອງຕລາດໄປທາງດ້ານທຶນຕະວັນຕກ ມີກັດແແງຮວມຮສ “ກັດ” ແປດເປັນໄທຍ ຂຶ້ວ ຕລາດ ຄໍາວ່າ “ແແງ” ຂຶ້ວ ຍາມເຢັນຫຼືອຕອນເຢັນ “ກັດແແງ” ກຶ້ວ ຕລາດຕອນເຢັນ ກັດແແງຈະຂາຍອາຫາຣພື້ນເມືອງມີທັງອາຫາຣໄທໃຫ້ຜູ້ແລະອາຫາຣລ້ານນາ ແລະຍັງມີໜົມຕ່າງໆຂາຍອື້ນດ້ວຍ ກັດແແງຈະເປີດປະມາມ 15.00 ນ. ຄື່ງ20.00ນ. ຖຸກວັນ (ສາມາຮດ ທີມະນັນທີ:15/10/2550)

ปั๊มน้ำมัน ปตท. สาขาแม่ร่องสอน

สถานที่ตั้ง

เลขที่ 215 ถนนบุนลุมประพาส ตำบลจองคำ อ.เมือง จังหวัดแม่ร่องสอน 58000
เวลาเปิด - ปิดทำการคือ 06.00- 20.00 น.

พิกัด X = 391507

พิกัด Y = 2133385

ด้านหน้าปั๊ม ปตท. สาขาแม่ร่องสอน

รถที่มาเติมน้ำมัน

CO-OP

สถานที่ตั้ง

ถนนชุมชนประพาส ตำบลอาจคำ อําเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

พิกัด X = 391677

พิกัด Y = 2134234

CO-OP เป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ประจำชาติของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่น สินค้า OTOP พืชผัก ผลไม้ และยังมีชุดปะอ๊ร์มาเก็ต ให้เลือกซื้อสินค้าในราคายี่ห้อเยา

สินค้าภายใน

ร้านมณีรัตน์

สถานที่ตั้ง

เลขที่ 80 ถนน บุนลมประพาส ตำบล จองคำ อําเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

เบอร์โทรศัพท์ 053-612213

พิกัดX= 0391675

พิกัดY= 2134130

เวลาเปิดปิดร้าน ร้านเปิดเวลา 08.00 น. ปิดเวลา 21.00 น.

สินค้าที่ขายภายในร้าน

สินค้าที่ร้านแนะนำ ประกอบด้วย

1. เสื้อชุดไทยหญิง ที่ตัดเย็บด้วยฝีมือคนเมืองป่อน

2. ถุงไ泰 ที่ทำด้วยฝีมือชุมชนผ้าบ่อง

3. แป้ง ที่รับมาจากในสอยด้วยฝีมือคนในสอย

